

Profil och verklighet

Hur ett företag, ett parti eller en kyrka uppfattas har i dag ofta blivit viktigare än själva produkten och innehållet. Man säljer mer en image än en vara, mer en bild än en produkt. Att inom sin sektor bli namnet som många kan identifiera är avgörande. Helst ska varumärket bli identiskt med varan. Det klassiska exemplet är Corn Flakes, ett nyare är »att googla». För att lyckas krävs stora satsningar på kommunikation, varför just kommunikationsavdelningarna tillhör de snabbast växande områdena inom såväl näringsliv som offentlig verksamhet. Du är inte längre främst vad du är, utan vad du uppfattas vara. Vill du synas utåt måste du visa upp en klanderfri fasad och investera stort för att synas i media och på nätet.

Samma fenomen syns i Svenska kyrkan. Det tycks bli viktigare, hur hon uppfattas än hur hon är. Därför skapas en gemensam profil för alla stift och församlingar varvid Svenska kyrkan mer framträder som nationell organisation än som lokala församlingar. Problemet är att det nationella är mer anonymt än det lokala. Profilsikten på riksnivå lanseras självklart, men det är i det lokala som den personliga kännedomen är avgörande.

Vad betyder detta inför framtiden? I flera stift har man funderat på hur kyrkomedlemmarna kommer att se på sin kyrka. Vilken bild av sig själv vill kyrkan förmedla? Om man ser till vilka ord som florerar för att få fler att hitta till kyrkan blir det begrepp som delaktighet och hopp, dela tro och dela liv. Gudstjänsten ska beröra, engagera och utmana och alla ska känna sig välkomna. Det talas om mötesplatser, samråd och samverkan, om engagemang och tydlighet, om hållbarhet och kulturarv. På sin hemsida har Svenska kyrkan i fetstil och stora bokstäver lyft fram att hon »är en teologiskt progressiv kyrka, med en levande teologi som ständigt utvecklas» (se hemsidan om Svenska kyrkans teologiska grund).

Huvudord är *progressiv, levande och utvecklas*, värdeord som inte säger mycket om innehållet utan mera om vilket intryck man vill ge. Sakta håller dock denna progressiva framtoning av kyrkan på att suddas ut, om inte på kyrkokanslierna så i det allmänna medvetandet. Vad vi ser är tvärtom en kyrka på reträtt med sjunkande medlemstal och sviktande inkomster, någonting som det i dag råder stor medvetenhet om på alla kyrkans nivåer. Den framtid som väntar kräver neddragningar av såväl tjänster som byggnader.

Progressiv, levande och utvecklingsbenägen är uppenbarligen den bild som hon vill förmedla av sig själv, en bild som säkert mejslats fram genom att trender och inriktning i dagens och morgondagens samhälle analyserats – ett samhälle som kyrkan, åtminstone att döma av formuleringarna, vill befinna sig i frontlinjen av. Förhoppningen lär vara att kyrkan visserligen ska vara kvar på sin gamla plats mitt i byn och samhället, så som det alltid varit, men samtidigt vara progressivt öppen och lyhört känslig för samtidens krav.

Men det fungerar inte längre. Sakta gröps förtroendet för kyrkan ur. Eftersom Svenska kyrkan skapar en dominerande nationell profil, så återverkar vad som sker på rikspanet eller i en församling på alla församlingar. Skandaler inom den egna likaväl som i andra kyrkor och religioner påverkar breda befolkningsgruppers förhållande också till Svenska kyrkan. Smittoeffekten är stor. Inte bara kristofobin utan religionsfobin växer. Det senaste exemplet står

Aftonbladet för när redaktören Lena Mellin (24/2 2019) hävdade att gudstjänster och andakter inte hör hemma i vare sig TV eller radio. Om kyrkan vill sända gudstjänster får den skaffa sig egna kanaler eller poddar.

På många sätt är det märkligt att Svenska kyrkan tycks vilja kommunicera bilden av den progressiva, samtidsmedvetna och ständigt föränderliga kyrkan, en bild som uppenbarligen inte tycks ha fått någon större effekt. Den som väl söker sig till kyrkan gör det förmodligen inte för att finna progressivitet utan stabilitet, tradition och ett genom seklerna bärande sammanhang. Kyrkans ålder är inte till hennes nackdel utan till hennes fördel. Kyrkans tradition är inte ett handikapp utan en tillgång. Kyrkans tidlösa tro är inte en begränsning utan en möjlighet. Den globala föränderligheten skapar personlig osäkerhet och vilshenhet. Människors undran när de söker sig till kyrkan är inte främst var det progressiva finns utan var det genom alla tider bärande finns.

Själva kyrkobyggnaderna är nog kyrkans främsta profilbilder. Medeltida eller moderna, de står för det annorlunda. Och i varje kyrkas inre möter bilden av Jesus, altaret som ett tecken på Guds närvaro, stillheten som en röst från evigheten. Korset, krucifixet, som förmodligen är världshistoriens mest framgångsrika logotyp, talar sitt tydliga språk, vilket inte minst #mittkors-kampanjen och debatten synliggjorde. Det gamla är inte förgånget. Det lever trots att många av kyrkans hemsidor tonar ned detta. Men det gamla har inget egenvärde såsom just gammalt. Dess värde ligger i att det är tidlöst, oersättligt och berör djupare skikt i den sökande människan.

Kanske får krucifixet inte lika många instämmanden som talet om en progressiv och utvecklingsinriktad kyrka i de undersökningar som gjorts (jodå, även Svenska kyrkans hemsida har bilder av kors och krucifix). Ändå måste Jesus på ett helt annat sätt sättas i centrum, Han är i modernt språkbruk helt enkelt kyrkans kärnvärde. Kyrkans berättigande beror inte på att hon går i första ledet för det ena eller andra vällovliga syftet. Avgörande är att hon visar på vägen till Jesus, är platsen för tillbedjan och lovsång och vittnar om förlåtelse och upprättelse i en ofta skrämmande och obarmhärtig värld.

Det finns tecken på att något är på gång. Det program för lärande och undervisning som kyrkomötet beslutat om är en viktig markering. Av allt att döma är det tänkt att sträcka sig över flera år och mandatperioder. Men som SPT tidigare betonat handlar det inte bara om att lära och undervisa utan också om *vad* som undervisas om. Var kommer fokus att ligga? Vågar kyrkan lägga betoningen mindre på det progressiva och tidsenliga och mer på det bestående, den tro som kyrkan har att förvalta i alla tider? Mindre på kulturarvet och mer på evangeliet om Jesus Kristus? Mindre på samhällstypiska frågor och mer på livsavgörande trosaspekter?

På vår tids Areopag (Apostlagärningarna 17) trängs näringsliv och debattörer, offentliga institutioner och influencers. Men Paulus kom med en radikalt annorlunda röst. Rakt genom virrvarret såg han en djup längtan som han svarade på. Det gäller i dag också. Just här ligger kyrkans framtid, inte för hennes egen skull utan för människors frälsnings skull. Vad som berörde människor omkring år 60 berör även år 2019. Ett lärande och en undervisning med det uttalade syftet att förmedla tro på Jesus Kristus har framtiden för sig.